

Valtiovarainvaliokunta
00102 EDUSKUNTA
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Asia: HE 144/2021 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Ympäristöministeriön lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle

Ympäristöministeriö kiittää valtiovarainvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 11 §:n muuttamisesta.

Yleiskommentteja turpeen verotuksesta

Kiinnitämme huomiota valtiovarainministeriön asettaman energiaverotuksen uudistamista selvittäneen työryhmän loppuraportin (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-299-4>) huomioihin turpeen verotuksesta. Turpeen verotaso on yhä hyvin matala verrattuna muihin fossiilisiin polttoaineisiin. Turpeen verotus ei myöskään perustu ympäristöperusteiseen veromalliin, joten siitä ei kanneta energiasäältä- ja hiilidioksidiveroa vaan erillistä energiaveroa. Lisäksi turve on säädetty verolliseksi lämmöntuotannossa vain, jos turvetta käytetään lämmöntuotantoon voimalaitoksessa tai lämpökeskuksessa yli 5 000 MWh vuodessa, jolloin sitä pienempi turpeen käyttö jää verotuksen ulkopuolelle. Tällä hetkellä turpeen verotaso on noin kymmenesosa siitä, mitä sen ympäristöperusteisen veromallin mukaan tulisi olla.

Energiaverotuksen muodostama kannustin turpeen energiakäytölle on noussut merkittävästi 2010-luvulla, kun työkone- ja lämmityspolttoaineiden yleisiä energiaverotasoja on nostettu turpeen pysyessä matalasti verotettuina. Päästövähennysten kustannustehokkuuden näkökulmasta pidämme tällaista verokannustinta kyseenalaisena.

Turpeen alhaista verotusta on perusteltu mm. sillä, että se estää ainespuun ajautumisen energiantuotantoon turpeen sijaan. Näkemys nojaa oletukseen, että biomassan energiakäyttö pysyisi kategorisesti verottomana. Näin ei kuitenkaan tarvitsisi olla, sillä sekä biomassapolttoaineita että ainespuun käyttöä olisi mahdollista ohjata verolla. (Tällä hetkellä esimerkiksi metsähakkeella tuotetulle sähkölle maksettavan täyden tuen piiristä on poissuljettu ainespuu ja energiaverotuksessa verotetaan mäntyöljyä raskaan polttoöljyn verotasolla, jotta mäntyöljy ohjautuisi energiantuotannon sijasta muuhun käyttöön.) Päästövähennysten kustannustehokkuuden näkökulmasta on siten vaikea löytää pitäviä perusteita turpeen verokohtelulle, joka poikkeaa polttoaineiden yleisestä verorakenteesta.

Näkemyksemme mukaan turpeen verotuki tulisi asteittain poistaa ja sen verotus yhdenmukaistaa muiden ilmastopäästöjä tuottavien polttoaineiden verotuksen kanssa. Fossiilisten verotukien poistaminen (yhteistuotanto, turve, maatalous) ja fossiilisten polttoaineiden veronkorotukset voivat osaltaan auttaa päästövähennystavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi turpeen hallittu poissulkeminen energiantuotannosta on tehtävissä

verotuksella (yhdistelmällä päästöoikeuden korkeampi hinta ja lämmöntuotannon polttoaineiden verotus hiilidioksidiperusteisesti) ja tarjoamalla samaan aikaan kompensatioita turpeesta luopuville toimijoille.

Turpeen verottoman laitospöytäkäytön alarajan nosto 5 000 MWh:sta 10 000 MWh:n vuosina 2022–2026 ja 8000 MWh:n vuosina 2027–2029

Laitospöytäkäytön alarajan nosto ei ole perusteltavissa huolto- ja toimitusvarmuusnäkökulmasta. Alarajan nosto tarkoittaisi turpeen reaalisien verotason alentamista ja turpeen hintakilpailukykyyn parantamista suhteessa muihin energiantuotantomuotoihin kaikilla voimalaitoksilla riippumatta siitä, onko turve huoltovarmuuden kannalta kriittinen polttoaine ko. voimalaitoksella tai alueella. Toimenpide ei ole mitenkään perusteltavissa ilmasto- ja energiapolitiittisten tavoitteiden, eikä hallitun siirtymän näkökulmasta. Olisikin kaikin puolin toivottavaa, että huoltovarmuustarkastelussa keskityttäisiin turpeesta irtautumiseen, eikä turpeen käytön pitkittämiseen. Verottoman käytön alarajan nosto voi johtaa siihen, että turpeenpolton päästöt itse asiassa hieman kasvavat taakanjakosektorin puolella verrattuna tilanteeseen ilman tätä muutosta. Turvetta käytetään tällä hetkellä pienissä taakanjakosektorille kuuluvissa lämpölaitoksissa, joihin päästökaupan hintavaikutus ei ulotu. Nyt ehdotettu lattiahintamekanismi ei myöskään koskisi taakanjakosektorin puolella tapahtuvaa verotonta turpeen käyttöä.

Lattiahintamekanismin käyttöönottoa pidämme tarkoituksenmukaisena tapana varmistaa, että riittävä hintaohjaus kohdistuu turpeen käytön päästöihin päästökaupan puolella. Ilman lattiahinnan tapaista mekanismia riskinä on, että polttoturve alhaisella päästöoikeuden hintatasolla korvaisi muita polttoaineita.

Outi Honkatukia
ympäristöneuvos
ilmastoyksikön päällikkö
ympäristöministeriö